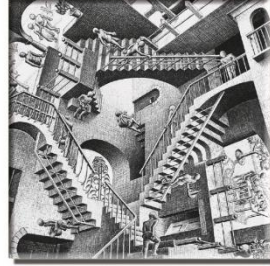

Zondag 10 februari 2019
Morgenster, Hilversum
Motto: 'Laat je vangen'

Overweging

'Schoenmaker houd je bij je leest', dat kwam bij mij op bij het horen van het verhaal over die wonderbaarlijke visvangst.

In het begin van het verhaal gaat het nog volgens onze verwachtingen.

Jezus is bij het meer, er is een grote menigte die zich om hem heen verdringt, en

Jezus is dan zo slim om in de boot van een van de vissers te stappen.

Zo wordt de oever van het meer een groot auditorium. De boot is een soort kansel, en de mensen kunnen allemaal een goed plek vinden om Jezus te horen.

Tot zover niets ongebruikelijks.

Maar dan gaat Jezus zich bemoeien met het werk van de vissers. Tenminste één er van kent hij al, want even eerder in het verhaal heeft hij de schoonmoeder van Simon genezen van haar koorts.

Tegen Simon zegt hij dan: 'Vaar naar diep water en gooi je netten uit om vis te vangen'.

Elke visser weet: als je 's nachts niets gevangen hebt is het onzin om dat op dezelfde plek in de hitte van de dag weer te gaan doen.

Maar Simon die neemt de raad van Jezus aan. Hij spreekt hem aan met een woord dat vertaald is met 'meester'. Je zou het ook kunnen vertalen met 'chef'.

'OK chef, als jij het zegt, dan gaan we dat doen'.

We kennen het resultaat. De netten dreigen te scheuren, en er is nóg een boot nodig om al die vissen te bergen. Het zijn er zoveel dat de boten dreigen te zinken.

Het frappeerde mij dat Lucas het over twee boten heeft. Ik kreeg daar een idee over dat ik in de commentaren bevestigd zag. Daarover straks meer.

En het viel mij op dat Jezus, de 'chef', als oplossing heeft naar *diep* water te varen en daar de netten uit te gooien.

Die twee boten, dat roept het woord '*breedte*' op.

En Jezus heeft het over de *diepte*.

En toen moest ik terugdenken aan een zondag afgelopen zomer. Toen hadden we een serie over de brief aan de Efeziërs. Dat was best wel pittige stof, sommigen van u kunnen zich dat nog herinneren.

Op die ene zondag heb ik deze plaat laten projecteren, van de Nederlandse graficus Escher. Want in die tekst ging het over wel vier dimensies. Paulus spreekt daar der wens uit dat wij van de liefde van Christus *de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte* zullen kunnen vatten.

Die plaat van Escher heb ik er toen bij gehaald, omdat daar gespeeld wordt met de dimensies van de ruimte. Je kunt de dingen ook anders bekijken!

En is dat niet wat Jezus doet in onze tekst? Hij ziet iets gebeuren, een vastgelopen situatie, en hij heeft er een andere visie op: probeer het eens in de *diepte*.

Het leek mij spannend om het verhaal van vanmorgen te leggen langs de lat van die vier dimensies: *lengte en breedte, hoogte en diepte*.

- Ik begin met de **diepte**:

'Ga naar diep water en gooi daar jullie netten uit'.

Simon en zijn maten hebben niets gevangen.

Aan hun inzet heeft het niet gelegen.

Er wordt daar een woord gebruikt dat de apostel Paulus ook regelmatig gebruikt, als hij vertelt over zijn eigen grote inspanningen.

Ook de vissers hebben dat gedaan: *zwoegen*.

Maar ze zijn, om in het beeld van het verhaal te blijven, aan de oppervlakte van het water gebleven.

Ze hebben niet diep genoeg gepeild.

Pas toen ze in diep water gingen vissen was er oogst.

We kunnen dit zien als een beeld van wat wij als kerk doen en laten.

Als we aan de oppervlakte blijven dan kunnen we zwoegen wat we willen.

En ook al ontbreekt het ons zeker niet aan goede wil, dan raken we niet waar het om gaat. Dan raken we de mensen niet.

Pas als we de diepte in durven te gaan, ook met alle moeilijke dingen die in de diepte verborgen liggen, pas dan maken we werkelijk een plek voor God om aan het licht te komen.

Als we het aandurven om het niet alleen gezellig te houden dan komt er ruimte voor verandering, voor verdieping.

Daar ligt één van de uitdagingen van deze tijd: om het niet te gemakkelijk te willen maken, hoe aantrekkelijk dat ook kan zijn.

- **breedte**:

Het is een opvallend element dat in dit verhaal wel twee boten nodig zijn om alle vissen te bergen.

Het was voor het eerst dat mij dat opviel, en dacht direct: misschien heeft dit een diepere betekenis.

Lucas schrijft in een tijd waarin er als het ware twee bootjes van de kerk waren: één boot die al ouder was waarin de mensen waren die van oorsprong van Joodse huize waren, en een bootje dat wat nieuwer was en waarin de mensen waren die er later bij gekomen waren, dus twee boten: joden-christenen en heiden-christenen.

Een door mij geraadpleegd commentaar zegt inderdaad: je weet het niet 100% zeker, maar het is aannemelijk dat Lucas met dit opvallende element van niet één maar twee boten vooruitloopt op datgene waar het in zijn tweede boek, de Handelingen van de apostelen, over zal gaan, namelijk dat er twee met elkaar verweven vormen van kerk zullen ontstaan: een joods-christelijke en een heidenchristelijke.

Dat is ook te danken geweest aan de grote gastvrijheid van de oorspronkelijke joods-christelijke gemeente. Ze hebben de deuren open gezet, ze hebben ruimte gegeven aan de breedte van de kerk.

Het zou mooi zijn als wij ook iets van die breedte kunnen uitstralen. dat je hier welkom bent, ook al ben je nieuw, ook al behoort je niet tot 'ons soort mensen'.

Hier liggen volop kansen voor ons, en ik zie ook regelmatig dat we die grijpen.

- Tot zover de diepte en de breedte. Waar kunnen we aan denken bij de **hoogte**? Dat is niet zo moeilijk. Dat zit in het moment dat tot Simon is doorgedrongen wat hier is gebeurd, hij op zijn knieën valt en zegt: 'Ga weg van mij, Heer, want ik ben een zondig mens.'

Hoe komt Simon er bij om dat te zeggen? Heeft hij iets verkeerd gedaan dan? Werd hij geplaagd door zondebesef? Vindt hij zichzelf niets waard?

Nee, daar gaat het hier niet over. Wat hier gebeurt is wel vaker terug te vinden in de bijbel, dat als een mens in aanraking komt met God, dat dat dan zo groot is dat je je op dat moment even alleen maar klein kunt voelen, een falend mens.

Op zo'n moment is er als het ware zoveel licht om je heen dat je beseft: om mij heen is veel duisternis.

Hetzelfde gebeurt in de lezing uit Jesaja die we hebben gehoord, en dat zal ook de reden zijn waarom we vanmorgen Lucas 5 en Jesaja 6 samen lezen.

De profeet krijgt een verschijning van God te zien. Met een deftig woord heet dat een *theophanie*.

Het is ontzagwekkend wat hij te zien en te horen krijgt. Het kan niet anders of Jesaja voelt zich klein, en dat uit hij dan ook: *Wee mij! Ik moet zwijgen, want ik ben een mens met onreine lippen, en ik leef te midden van een volk dat onreine lippen heeft.*

Hetzelfde overkomt, eeuwen later, de visser Simon bij het meer van Galilea.

Hij ervaart een wonder, iets dat hij niet vatten kan, iets dat van God komt, iets dat uit de *hoogte* komt. Hij kan er niet bij, voelt zich klein, kwetsbaar, falend. Maar Jezus zegt: '*Wees niet bang, voortaan zul je mensen vangen.*'

Je zou willen dat Jezus dat ook tot jou zegt, vandaag, in je eigen leven: 'Wees niet bang'.

Misschien schrikken we er voor terug om onszelf als vanger van mensen te zien. We denken: dat kan ik niet. Daar mis ik de vrijmoedigheid voor. Of misschien ben je bang om aan zieltjes winnen te doen zoals dat heet. Maar misschien heeft God ook met jou een plan. Misschien vermag jij wel veel meer dan je denkt. Misschien mogen we die woorden uit de lezing uit Jesaja ook op onszelf betrekken: 'Hier ben ik, stuur mij'.

- Na de diepte en de breedte en de hoogte zijn we daarmee tot slot aangekomen bij de **lengte**.

Dat zit niet direct in het verhaal, maar wel als je doorleest.

Want het verhaal van de vissers bij het meer is het eerste verhaal, van mensen die zich laten roepen en op weg gaan.

Dat verhaal is doorgedaan. Mensen zijn op weg gegaan.

In zijn tweede boek, de handelingen van de apostelen, noemt Lucas ons ook zo: 'de mensen van de weg'.

Dat is een prachtige uitdrukking! We zijn 'mensen van de weg'.

We hebben de bijbel, als het grote verhaal dat ook voor jou en voor u geschreven is.

We hebben Jezus, als de kern van de bijbel, de sleutel om te kunnen onderscheiden tussen wat toekomst heeft en wat niet.

We hebben elkaar, samen 'mensen van de weg', samen lerend hoe we Jezus kunnen volgen.

Zoals Marya daar iets over heeft gezegd, eerder deze dienst. Dat durven we niet allemaal, en dat is natuurlijk niet gek. Maar het is wel heel mooi dat tenminste één van ons in alle kwetsbaarheid de vrijmoedigheid vond om iets te vertellen over *haar* weg.

Zo zijn we met een breed gebaar gegaan van die vissers bij het meer van Galilea naar onszelf: het is een lange weg geweest, een enorme *lengte*, en dit is waar we nu zijn.

Het verhaal wordt nog steeds doorverteld en nog steeds persoonlijk toegeëigend. Dat mag ons voor cynisme behoeden, want als we niet uitkijken denken we: wat stelt het allemaal voor?

'Laat je vangen' was het motto van deze dienst. Dat heeft te maken met een persoonlijke keus die voor elk van ons anders uitvalt. Want we zijn op verschillende plekken geplaatst. Wie in de verpleging werkt wordt geplaatst voor medische dilemma's. Wie in het onderwijs werkt krijgt pedagogische dilemma's. Wie in de bankwereld werkt krijgt ethische dilemma's. God vraagt ons niet om een ander te worden dan wie wij zijn, maar wel om de dingen soms anders te doen. Brood en wijn zijn vanmorgen de leeftocht voor onderweg: om moed te krijgen: 'Hier ben ik, stuur ook mij'.

ds. Erik van Halsema

Geraadpleegde commentaren:

- François Bovon, *Das Evangelium nach Lukas*. [EKK III/1]
- Hans Klein, *Das Lukasevangelium* [KEK]